

CDA bijdrage Regionale Energie Strategie

Provinciale Statenvergadering – woensdag 23 september 2020
Fractievoorzitter Derk Boswijk

Voorzitter,

De afgelopen jaren hebben wij meerdere keren gedebatteerd over de energietransitie. Vorig jaar hebben we de startnotities van de verschillende RES gebieden besproken en in januari van dit jaar nog over het programmaplan Energietransitie¹; waarbij ik nog uitgebreid heb stil gestaan bij het belang van deze energietransitie. Tijdens deze vele vergaderingen hebben we gedebatteerd over zin of volgens sommige de onzin daarvan. Ook denken wij samen met inwoners actief mee aan nieuwe energie-initiatieven, zoals eerder dit jaar bij de drijvende zonnepanelen². Ik ga dus mijn best doen om niet in de herhaling te vallen.

Het tot stand komen van de RES-en is een bijzonder proces. Bijzonder omdat het zo lokaal mogelijk is georganiseerd en er tegelijkertijd ook nog wel wat losse eindjes zijn. Het recent afvallen van een aantal potentiële windmolenlocaties op de Leusderheide is hiervan een goed voorbeeld. Op zich is het CDA voorstander van een wat vrije aanpak van de energietransitie. Te dogmatisch hameren over een procent energiebesparing meer of minder, of een jaar eerder of later een deadline halen, zal alleen maar de transitie frustreren, draagvlak ondermijnen en ons op onnodige kosten jagen.

Wij zijn ook blij dat CDA-fractievoorzitter Heerma vorige week de ‘Haagse tekentafels’ failliet verklaarde³. Want we zien soms dat er ingewikkelde papieren oplossingen worden bedacht terwijl men met gezond boerenverstand ziet dat dit in de praktijk niet gaat werken. Vanmorgen nog zag ik nog een dergelijk voorbeeld in de supermarkt. Daar werd deze Vegan Omelette aangeprezen als duurzaam alternatief voor een ouderwets ei. Begrijp mij goed, wij hebben niks tegen vegan voedsel, men moet helemaal zelf weten wat ze eten, maar iedereen ziet dat om deze Vegan Omelette een plastic verpakking zit en dus nooit duurzamer kan zijn dan een ouderwets ei die alleen een eierschaal achterlaat. De eierschaal bestaat overigens voor 40 procent uit calcium en kan zelfs, na te zijn vermalen, worden gegeten als u bijvoorbeeld een calcium tekort heeft. Ik heb dit overigens nooit gedaan... Maar u begrijpt mijn punt. Gezond verstand. Transities, of dit nu de energietransitie of een voedseltransitie is, zijn altijd gammele en kwetsbare processen. Als we niet eerlijk communiceren over deze transitie zal dit uiteindelijk het draagvlak ondermijnen.

Verder is het voor het CDA belangrijk dat mensen kunnen profiteren van deze energietransitie, bijvoorbeeld met energiecoöperaties, en we de verantwoording voor de energietransitie zo lokaal mogelijk organiseren. Tegelijkertijd is natuurlijk het Not In My Back Yard-effect levensgroot. Om het bij CDA-begrippen te houden gaat deze energietransitie misschien niet zo zeer over rentmeesterschap maar eerder over solidariteit.

Dan bedoel ik niet solidariteit richting generaties na ons maar solidariteit tussen gemeenten. Want het idee van de RES-sen is dat iedere gemeente haar verantwoording neemt. Navraag binnen de CDA-afdelingen geeft vertrouwen. Niet iedereen vindt het leuk – ik vind zelf windmolens echt heel lelijk – maar iedereen heeft het gevoel dat we wat moeten. Dat we af moeten van de fossiele grondstoffen als brandstof.

¹<https://cdaprovincieutrecht.nl/nieuws/344-inbreng-cda-bij-statenvoorstel-programmaplan-energietransitie.html>

²<https://cdaprovincieutrecht.nl/nieuws/356-cda-steunt-idee-zonnepanelen-in-boerensloot.html>

³<https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/terug-naar-de-basis-cda-verklaart-de-haagse-tekentafels-failliet~b05160ae/>

Het mooie van onze partij is, is dat wij echt in alle gemeenten zijn vertegenwoordigd. Recent was ik kort na elkaar bij twee afdelingen op bezoek. CDA Utrechtse Heuvelrug gaf aan geen windmolens te willen en graag vol in te zetten op zonne-energie op dak. Dit is lijn overigens met de 'verzilver-je-dak' motie die we vorig jaar als CDA samen met de SGP hebben ingediend en waarmee de gedeputeerde inmiddels voortvarend mee aan de slag is gegaan. Tegelijkertijd zei CDA Raadslid uit Houten, Robert Pelleboer, in zijn bijdrage het volgende: *'Houten trekt op dit moment de kar en is koploper met twee windparken en 100ha aan zonnevelden. Daarmee doen we al 12 procent van het bod van 1,8 TWh. Als iedere U16 gemeente maar de helft zou doen wat Houten nu al doet, dan zitten we al ruimschoots aan het doel van de RES! Andere gemeentes in onze regio moeten nu dus ook over de brug komen. Het kan niet zo zijn dat elders in de regio de hete brij maar vooruitgeschoven wordt'*⁴.

Ik denk dat Robert hier een heel terecht punt aansnijdt. Hier gaat het dus aankomen op solidariteit. Tot nu toe is de rol van de provincie vooral dienend en faciliterend geweest. Wat het CDA betreft blijft dit ook zo. Alleen in uiterste noodzaak ligt er een rol voor de provincie om gemeenten aan te spreken op hun solidariteit naar andere gemeenten. Ook zien wij een grote rol voor de Provincie om te zorgen dat alle opgaves integraal worden behandeld. Niet dat de energietransitie woningbouw of de transitie van de landbouw uitsluit; of andersom dat woningbouw de energietransitie uitsluit. We hebben hier tijdens het reces vragen over gesteld en zijn ook tevreden om te horen dat de gedeputeerde hier ook een rol voor de Provincie ziet⁵.

Het CDA zal dus instemmen met de RES. Maar de grootste uitdaging zit wat ons betreft ook niet op de middellange termijn maar eerder voor de periode na 2030. Iedereen weet dat zonne-energie en windenergie niet voldoende zullen zijn. Dat de fysieke ruimte hiervoor onvoldoende is en we ook, of beter gezegd, juist energie nodig hebben als de zon niet schijnt of de wind niet waait. En tegelijkertijd, zoals ik het vorig jaar al zei, we hebben niet de luxe, noch de tijd om duurzame alternatieven uit te sluiten.

En nu zie ik u denken, 'valt hij toch in de herhaling'. Maar dat heeft een reden. We zijn inmiddels een jaar dichterbij de deadline van het Parijsakkoord en ook politiek is er inmiddels wat veranderd. In de Tweede Kamer is er inmiddels een meerderheid voor kernenergie en ook meerdere milieuorganisaties moeten de voor hun soms 'inconvenient truth' erkennen dat er niet veel alternatieven voor energiebronnen zonder CO2 zijn. Maar ook de mogelijke vertraging van de Nord Stream II zorgt inmiddels voor geluiden binnen de Duitse regering dat mogelijk het afschalen van kernenergie moet worden vertraagd of wellicht moet worden gestopt.

U kent ons standpunt daar we hier vorig jaar al een motie over kernenergie hebben ingediend. Omdat de noodzaak wellicht nu ook bij u is doorgedrongen zouden we deze motie, geheel in lijn met de gedachten van deze coalitie, kunnen recyclen. Maar het leek ons beter om u wellicht wat meer tijd en comfort te bieden en ons niet uit te spreken voor één specifieke oplossing maar eerder ons als Staten uit te spreken dat het menens is en dat we daarom geen enkele CO2-vrije energiebron uitsluiten. Hiervoor dienen wij samen met de VVD en FvD een motie in.

Tegelijkertijd zijn er ook hoopvolle onderzoeken die mogelijk de massale vogelsterfte bij windmolens kunnen oplossen. Samen met GroenLinks dienen wij hiervoor een motie in.

En zo voorzitter, hopen wij als CDA de energietransitie weer een stapje verder te hebben gebracht.

⁴<https://www.cda.nl/utrecht/houten/actueel/nieuws/regionale-energiestrategie>

⁵<https://www.agraaf.nl/artikel/258940-provincie-utrecht-in-gesprek-met-gemeenten-over-zon-op-land/>